

מדיניות המיסוי בישראל והתפתחויות בגביית המסים

**ועידת המסים והעסקים השנתית 2015
חיפה**

ערן פוליצר

חטיבת המחקר של בנק ישראל

*הדעות הנכללות במצגת זו אינן מייצגות בהכרח את אלו של בנק ישראל

עיקרי הדברים

- **המגמות בגביית המסים** השנה והסיבות
לטעות בתחזית הגבייה
- **מדיניות המיסוי** בישראל בהשוואה בין-
לאומית
- **איך משפיעים שינויים במדיניות המס** על
הגבייה

עלייה בגביית המסים מתחילת השנה

בחודשים ינואר – ספטמבר:

- גביית המסים עלתה ריאלית ב-8.3 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד
- סך הגבייה גבוה בכ-5.3 מיליארד שקל מהתחזית הנגזרת לחודשים אלה
- הגירעון המצטבר בפעילות המקומית של הממשלה – כמיליארד שקל – נמוך בכ-12 מיליארד ביחס לתקרת הגירעון המעודכנת (בהתאמה לחודשים האלה).

**ממה נובעת הטעות בתחזית
גביית המסים?**

מודל בנק ישראל לתחזית גביית המסים

- מצליח לתאר את הקשרים בין גביית המסים והפעילות במשק. המשתנים העיקריים:

– התוצר

– שינויים בקצב הצמיחה של התוצר

– יבוא מוצרי הצריכה

– השכר הממוצע

– מחירי המניות

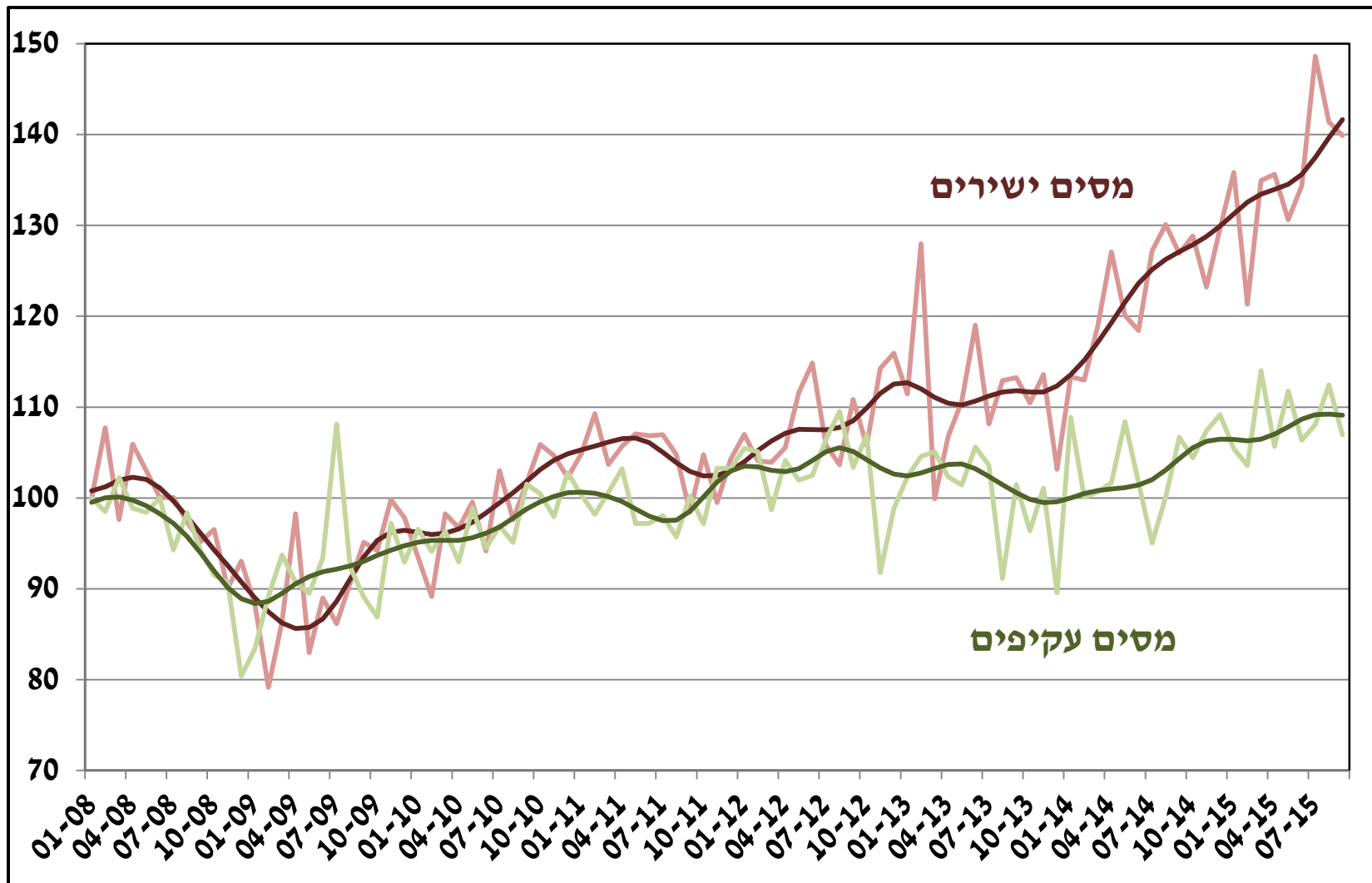
– מכירת דירות חדשות

- הצלחה בתחזית הגבייה תלויה בהצלחה בתחזית למשתני הפעילות במשק

תקבולים ממיסים: מסים ישירים ועקיפים

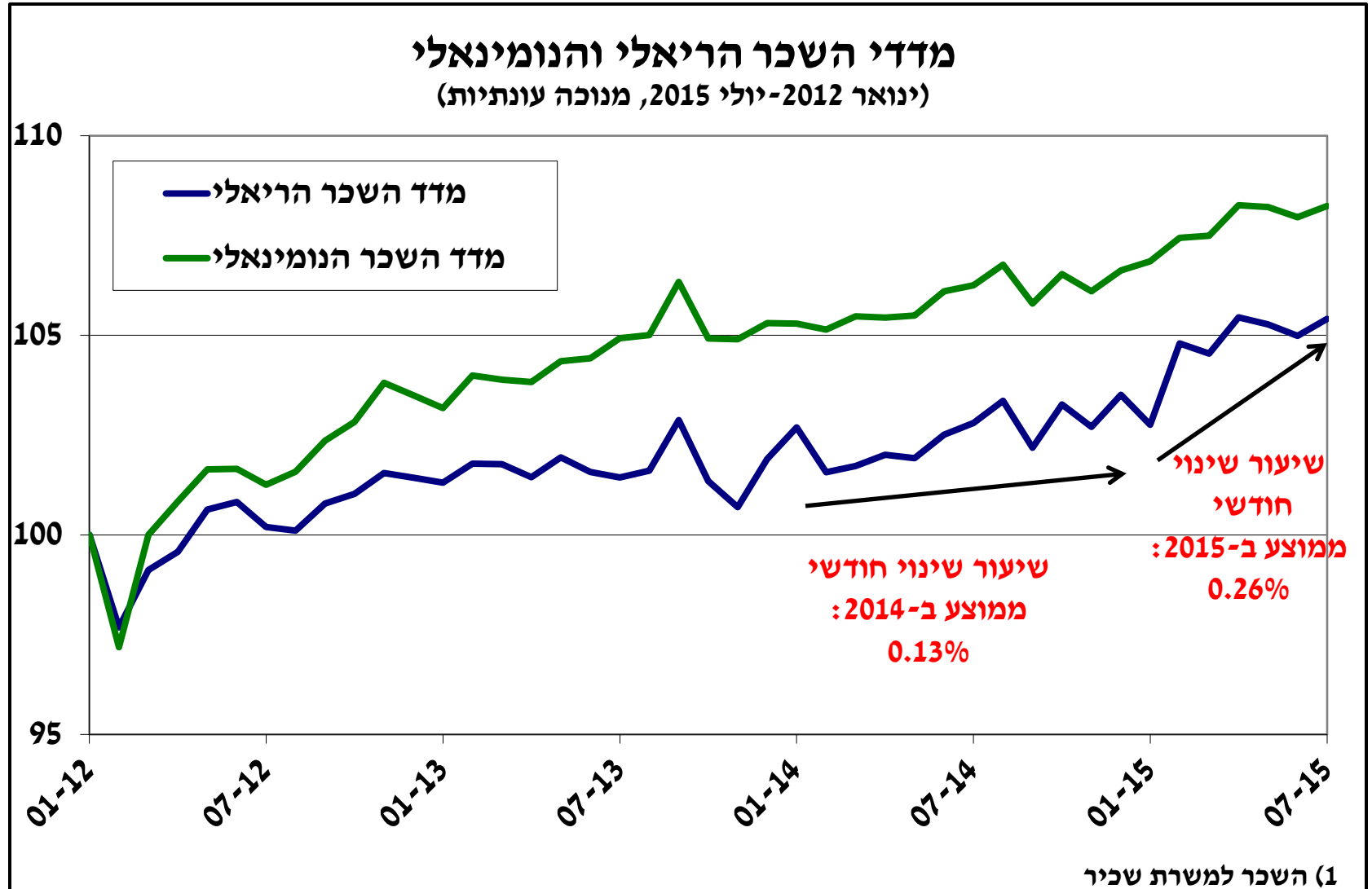
ינואר 2008-ספטמבר 2015, מנוכה עונתיות ומגמה, בניכוי הכנסות חד

פעמיות ושינויי חקיקה, ינואר 2008 = 100

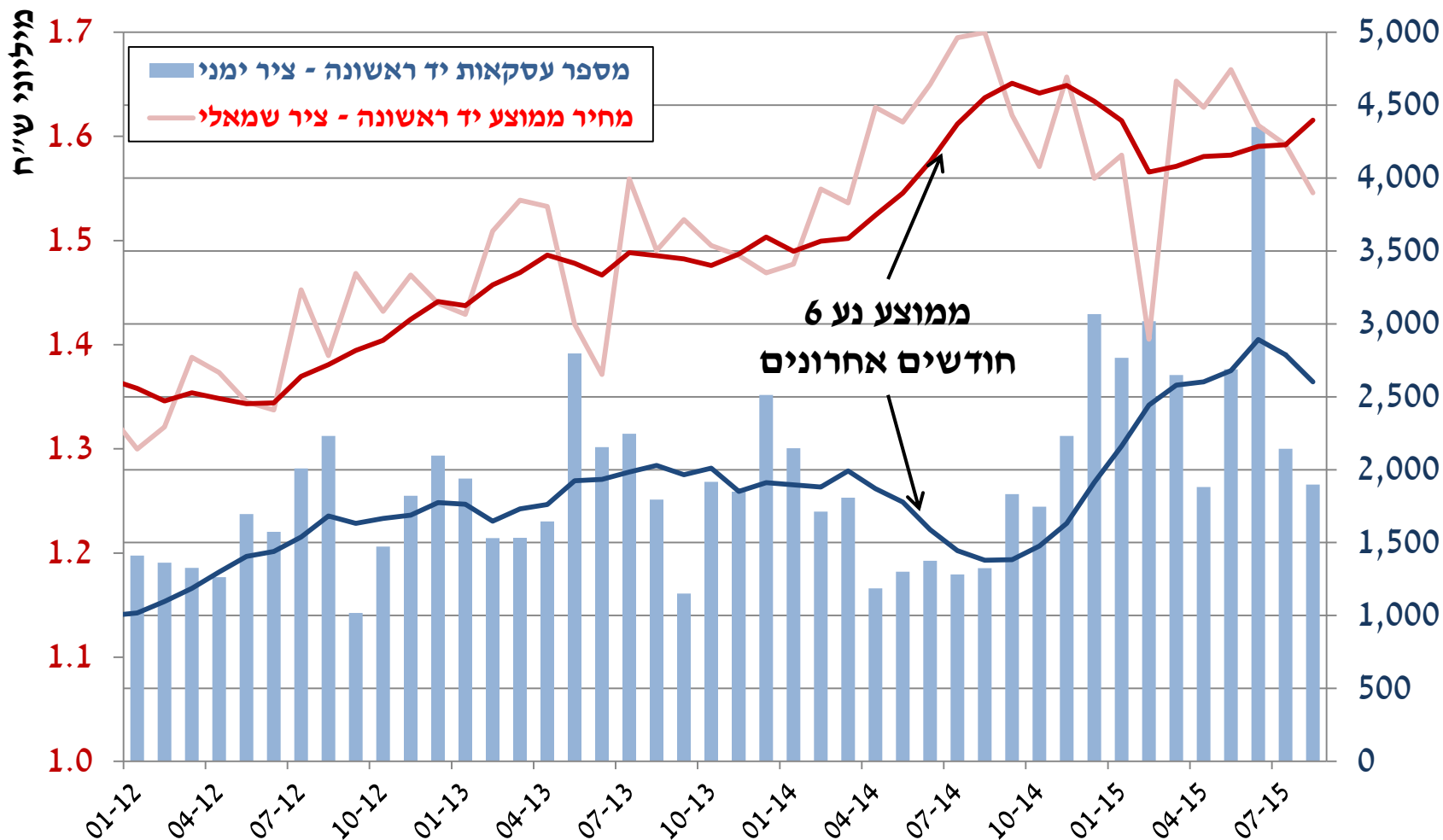
מדדי השכר הריאלי והנומינאלי

ינואר 2012-יולי 2015, מנוכה עונתיות

מכירת דירות מיז ראשונה:

מספר עסקאות ומחיר ממוצע

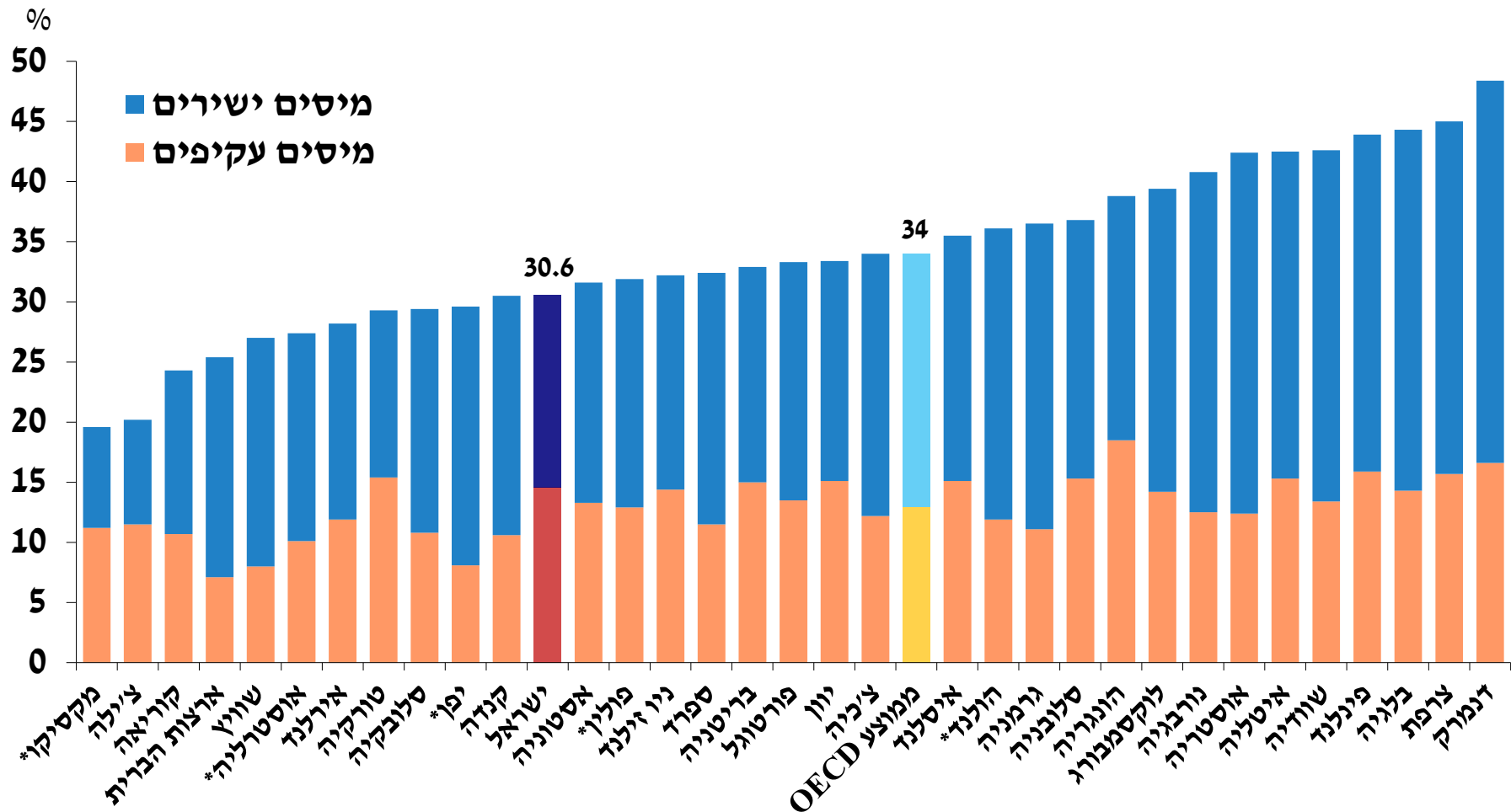

* נתוני העסקאות עבור ארבעת החודשים האחרונים חלקיים ונפחו בהתאם למגמות הדיווח בעבר.

מדיניות המיסוי בישראל

נטל המס בהשוואה למדינות המפותחות

2013, אחוזי תוצר

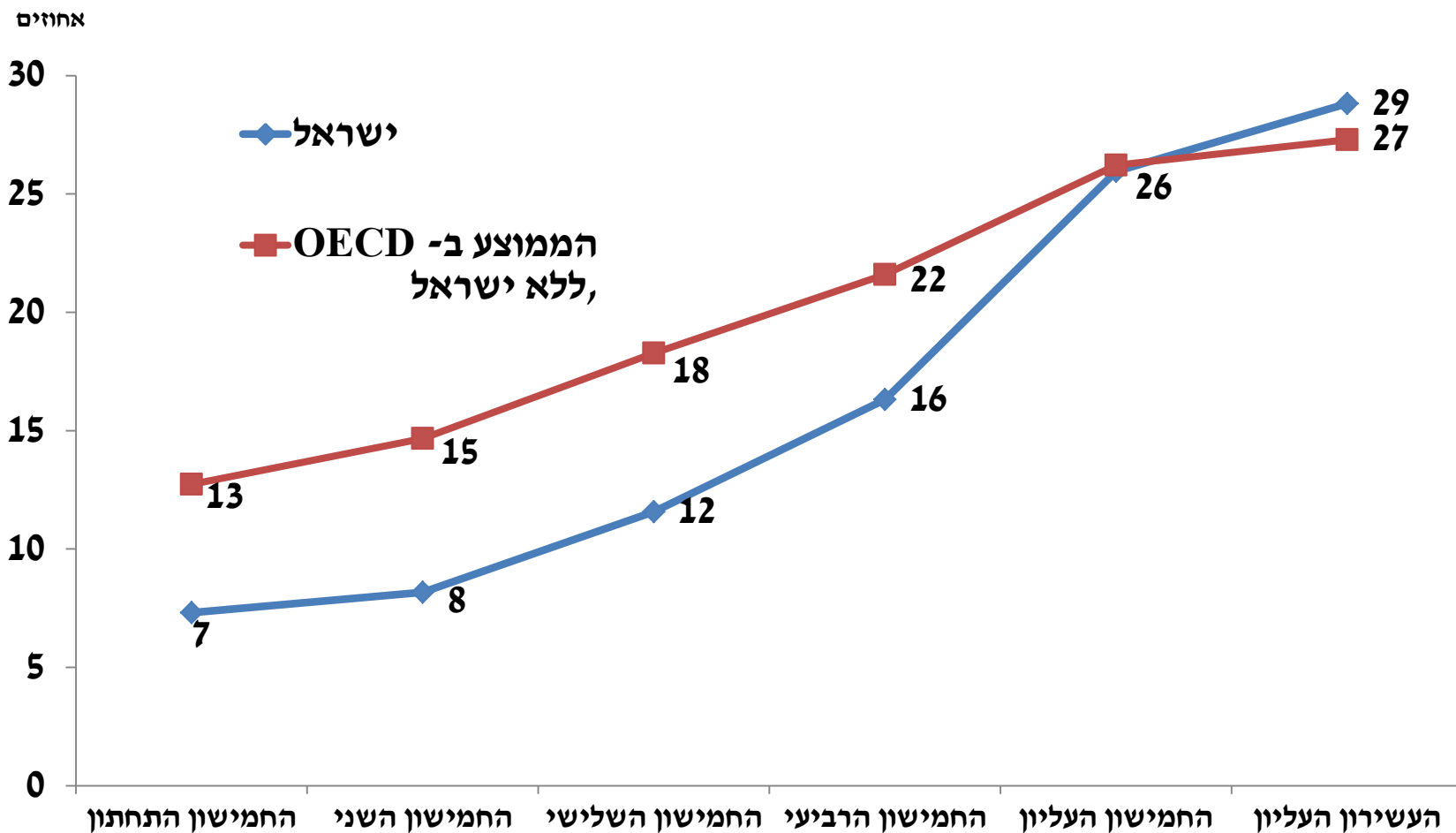

* נתוני 2012

** ממוצע OECD מחושב כממוצע פשוט של מדינות ה-OECD

משקל המסים הישירים בהכנסה ברוטו של משקי הבית

באחוזים, לפי חמישוני הכנסה

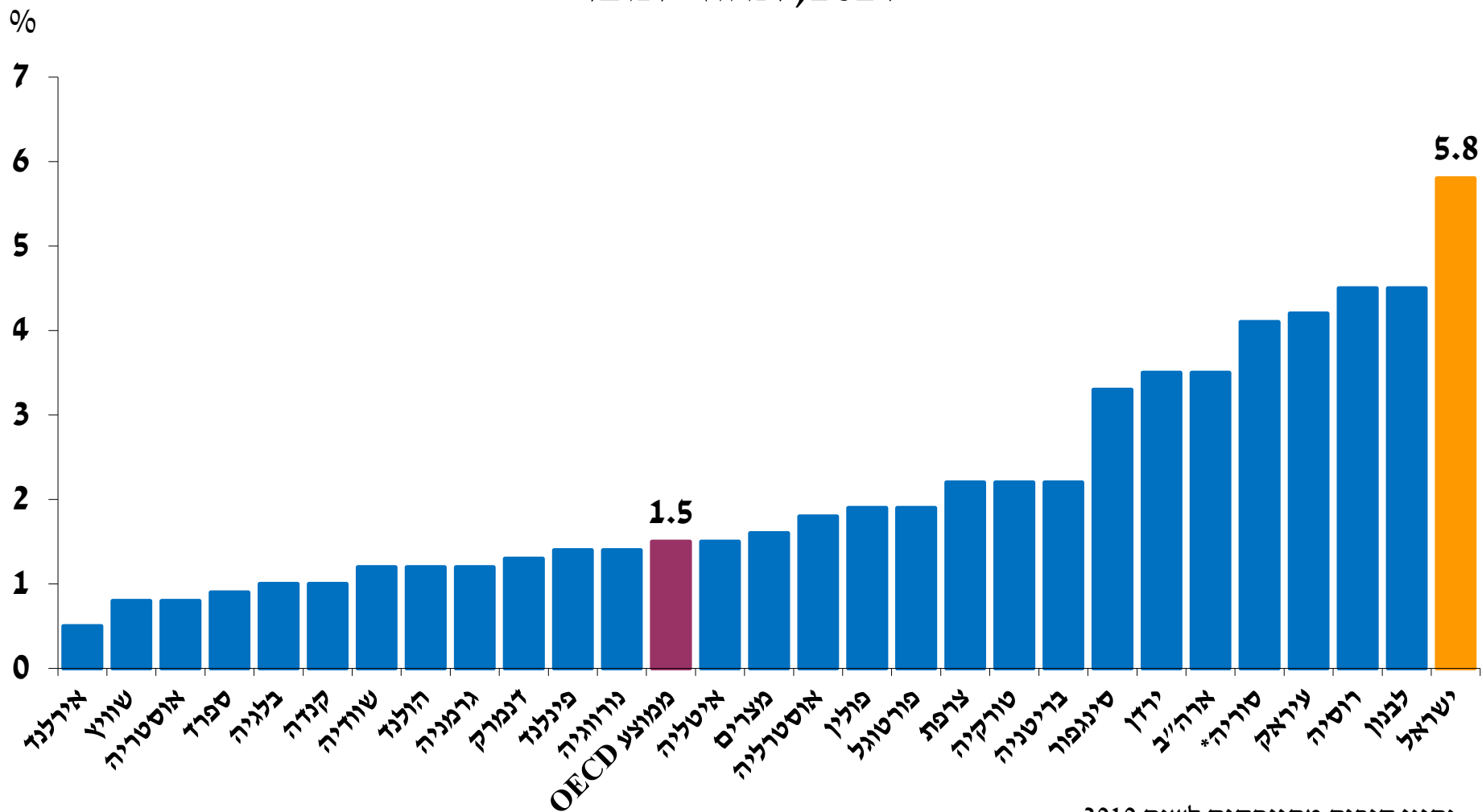
¹המשקל בהכנסה ברוטו.

²לפי הנתונים העדכניים ביותר של כל מדינה, רובם מ-2010.

המקור: LIS, Luxembourg Income Survey ועיבודי בנק ישראל.

הוצאות ביטחון

2014, אחוזי תוצר

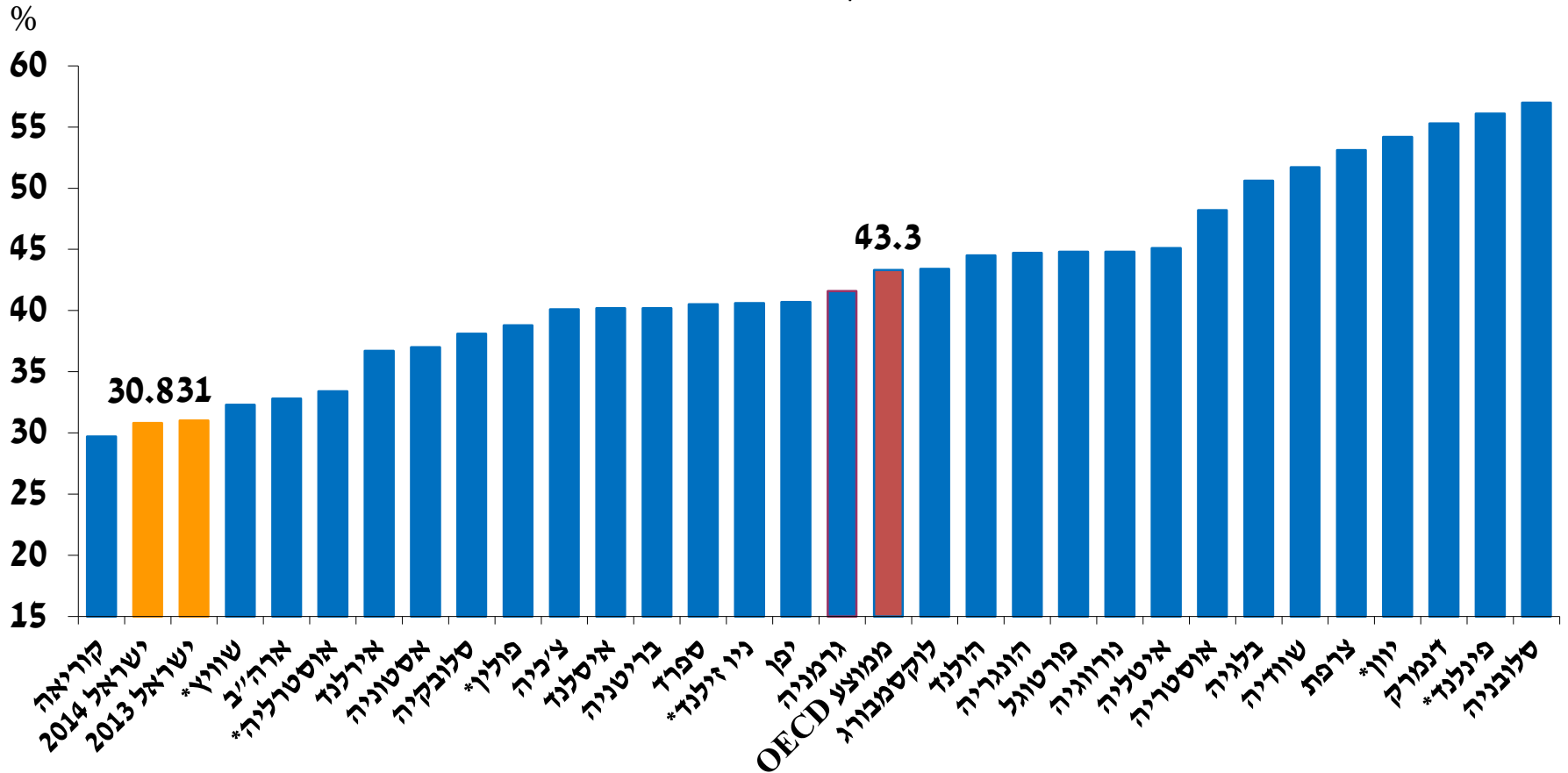

- נתוני סוריה מתייחסים לשנת 2010
- מרכיבי עלות נוספים שווים ל-1.5% תוצר (2011).

מקור: SIPRI והלמ"ס

הוצאה אזרחית (בלי ריבית)

2012, אחוזי תוצר

* נתוני מדינות עם * מתייחסים לשנת 2012.
 * ההוצאה הציבורית מחושבת על ידי הפחתת התשלומים על הריבית והוצאות הביטחון מסך הוצאות הממשלה.

The background features a large, faint watermark of the Bank Leumi logo, which consists of a stylized tree with a circular canopy. The text 'בנק לוי' is written in Hebrew at the top, and 'BANK LEUMI OF ISRAEL' is written in English around the bottom of the tree.

**איך שינויי מיסוי משפיעים
על גביית המסים בישראל ?**

השפעת שינוי מיסוי על גביית המיסים

- חישוב סטטי של השינוי בגבייה -

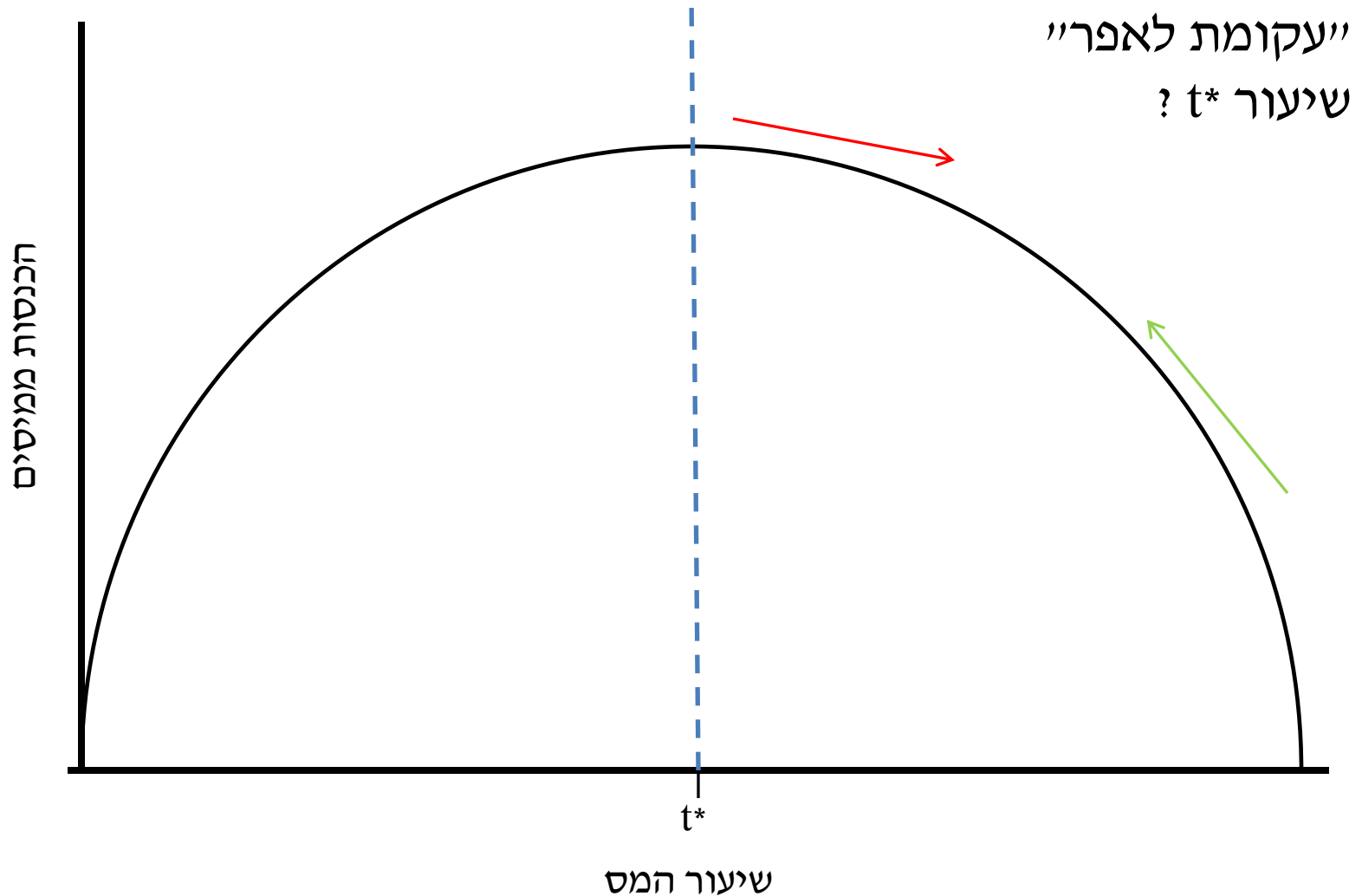
שינוי בשיעור המס X בסיס המס הנוכחי

- שינוי המיסוי יכול לגרום לשינויי התנהגות ולהשפעות דינמיות על הגבייה:

– השפעה אפשרית על התמריץ להעלים מיסים ולהתחמק מתשלום מיסים

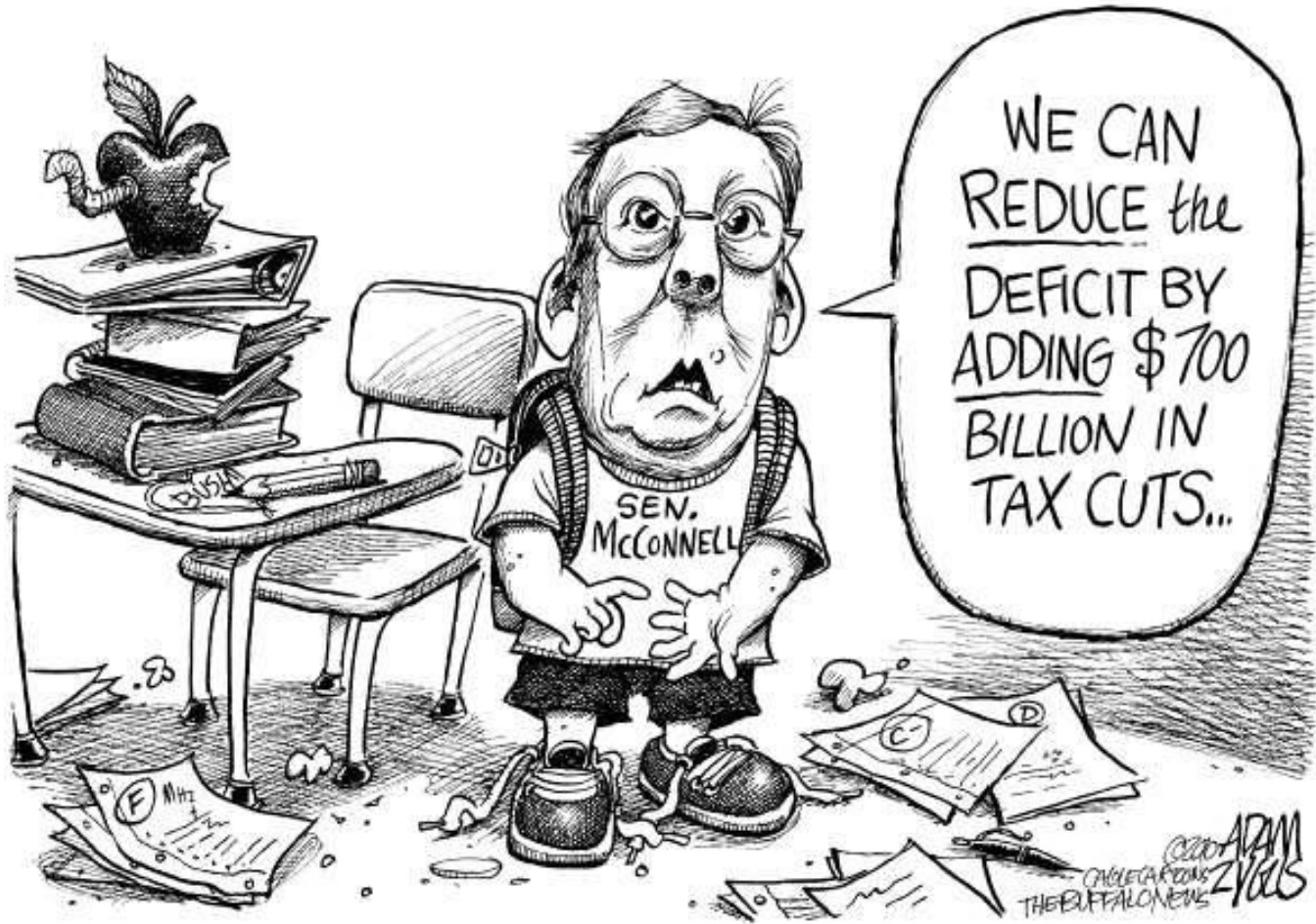
– השפעה על צמיחת התוצר ועל בסיסי המס האחרים

עד כמה חזקה ההשפעה הדינמית?

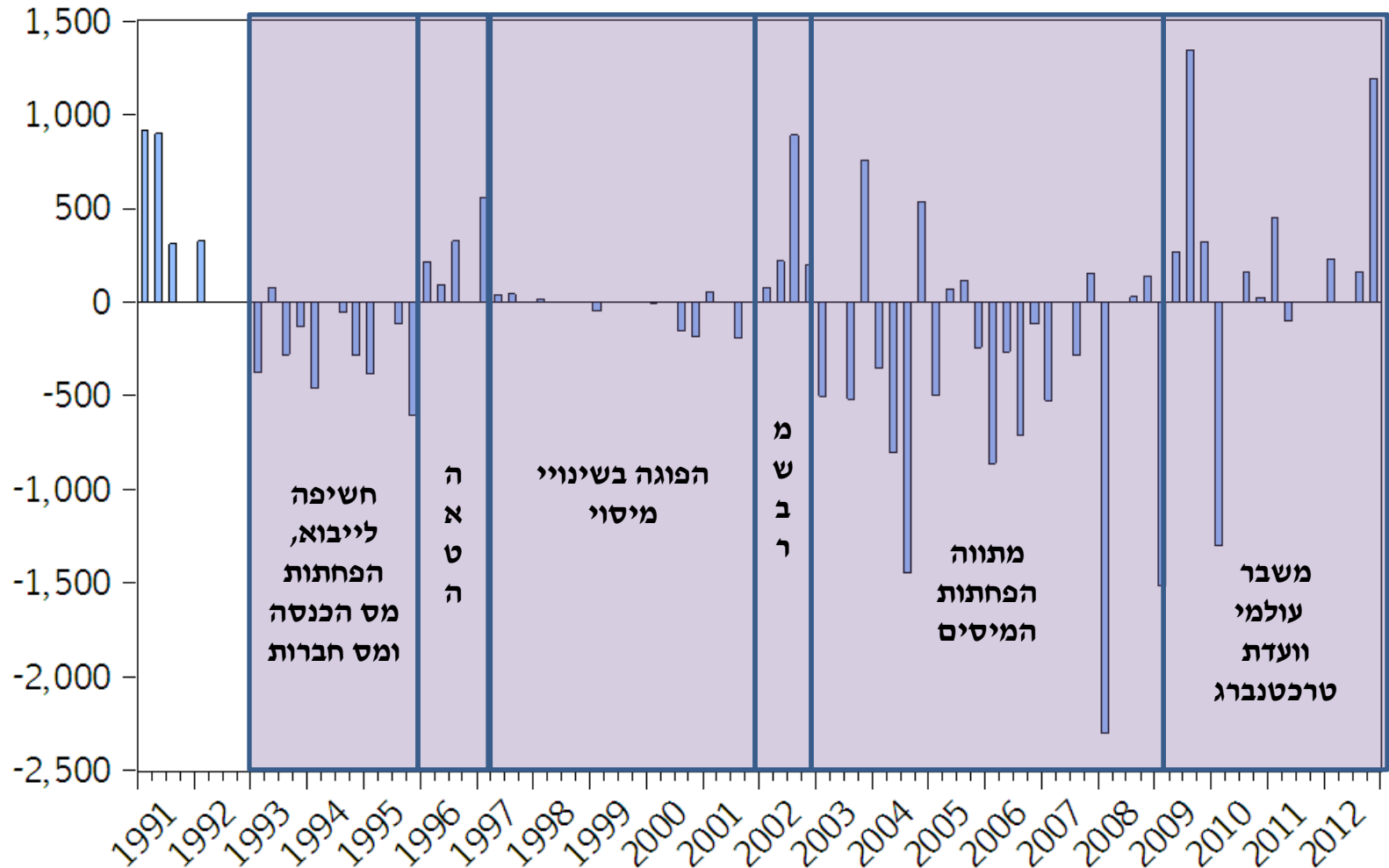
עד כמה חזקה ההשפעה הדינמית?

NEWS: US LAGS FARTHEST BEHIND IN SUBJECT OF MATH

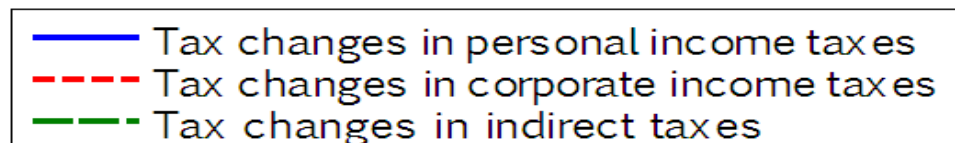
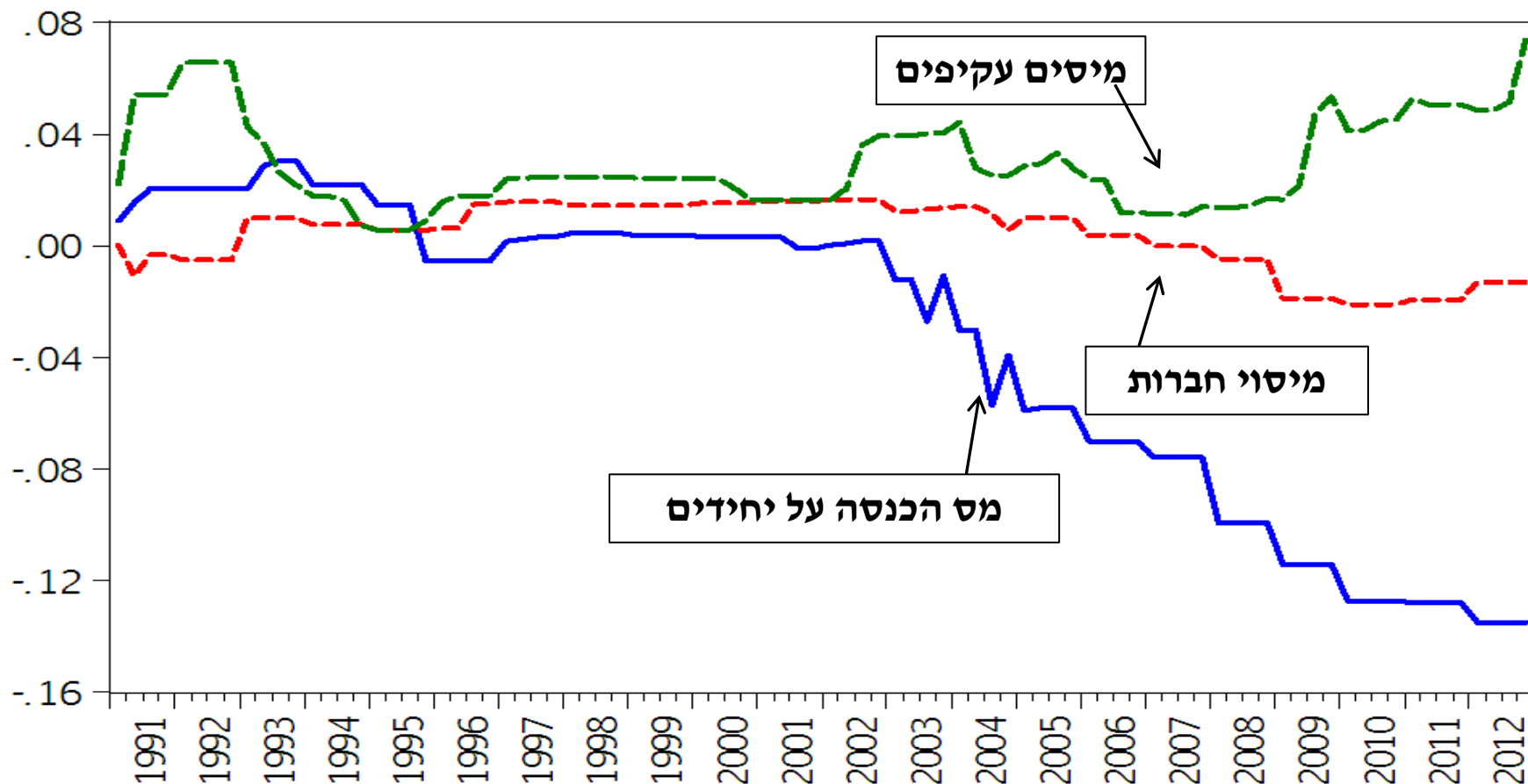
שינויי מיסוי בישראל 1991 - 2012

נתונים רבעוניים, מיליוני ₪ (במחירי 2012)

שינויי מיסוי מצטברים 1991 - 2012

לפי סוג המס, בשיעור מתוך סך הגבייה

המתודולוגיה

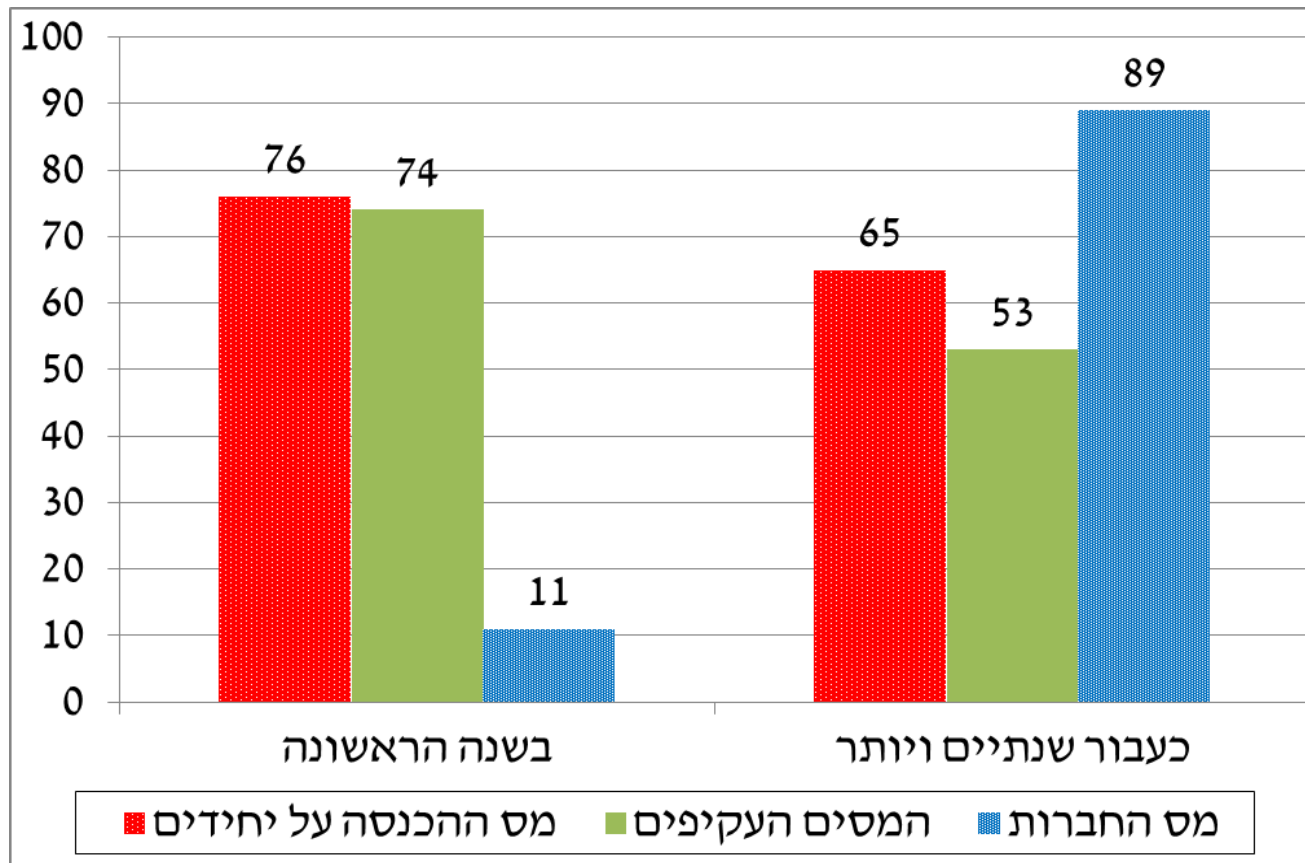
- הכללת שינויי המיסוי במודל המס של בנק ישראל
- **הבעיה**: שינויי מיסוי באים בתגובה להערכות של קובעי המדיניות לגבי הפעילות הכלכלית בעתיד
 - אם צפוי מיתון ← צפויה ירידה בגביית המסים
 - בתגובה לירידה ← הממשלה תעלה את שיעורי המס **
 - איך מפרידים בין ההשפעה של המס לבין השפעת המיתון ?
- **הפתרון** (שלנו):
 - שימוש בתחזיות הגבייה של משרד האוצר – מייצגות את המידע שיש בידי קובעי המדיניות
 - שימוש בזעזועים מחו"ל – לא מושפעים מהמיסוי הישראלי

הממצאים העיקריים (1)

- בטווח הארוך (שנתיים ויותר) העלאת מס מגדילה את הגבייה ב-80 אחוזים מהסכום הצפוי (בתחזית סטטית).
- ההשפעה המקזזת מוסברת במלואה באמצעות השפעת שינויי המיסוי על הפעילות במשק – אין עדות להשפעה משמעותית על הציות לחוקי המס**.
- ההשפעה המקזזת מגיעה לשיאה בשנה השנייה לאחר כניסת השינוי לתוקף.
- רחוקים מהצד "הלא-נכון" של עקומת לאפר

הממצאים העיקריים (2)

- שיעור הגבייה בפועל תלוי בסוג המס ובטווח הזמן

סיכום

- גביית המסים עלתה בשיעור ניכר מאז תחילת השנה והייתה גבוהה מהתחזית
- הסטייה מהתחזית הושפעה מעליית השכר במשק (ושוק העבודה החזק) וכן מהפעילות הערה בשוק הדיור
- בהשוואה ל-OECD, נטל המס בישראל נמוך ונוטה יותר למסים עקיפים
- שינויי מיסוי משפיעים על הפעילות במשק, ולכן השפעתם על הגבייה בפועל קטנה ביחס להערכה סטטית
- אין עדויות להמצאות בצד ה"לא-נכון" של עקומת לאפר

תודה !

شكراً

ערן פוליצר

Eran.Politzer@boi.org.il